

PROTOCOLO DE VACINACIÓN DE LINGUA AZUL POR PERSOAL VETERINARIO DAS AD SG

Rev 03.07.2023

1.- INTRODUCCIÓN E XUSTIFICACIÓN

En febreiro 2023 foron detectados animais bovinos positivos ao serotipo 4 do virus da Lingua Azul (LA) en 4 explotacións sentinelas dos concellos de Castro Caldelas e Sarreaus na provincia de Ourense e de Fornelos de Montes e As Neves na provincia de Pontevedra.

A Orde APA/1251/2020, de 21 de decembro, pola que se establecen medidas específicas de protección en relación coa lingua azul, modificada por Resolución do 20 de febreiro de 2023 da Dirección General de Sanidad de la Producción Agraria del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación (MAPA), establece que será obrigatoria a vacinación fronte ao serotipo 4 do virus da lingua azul dos animais bovinos e ovinos maiores de 3 meses nas zonas restrinxidas (en diante ZR) contempladas no anexo I parte B da orde. Na Comunidade Autónoma de Galicia están incluídas neste anexo os seguintes territorios:

- ➔ **Provincia de Ourense: todo o territorio**
- ➔ **Provincia de Pontevedra: todo o territorio**
- ➔ **Provincia de Lugo:** os concellos incluídos nas comarcas veterinarias de Chantada (**Chantada, Carballedo e Taboada**), Sarria (**Láncara, O Páramo, Paradela, Sarria, Triacastela, Samos e O Incio**) e Terra de Lemos-Quiroga (**O Saviñao, Bóveda, Pantón, Sober, Monforte de Lemos, A Pobra de Brollón, Folgoso do Courel, Quiroga e Ribas de Sil**).

Son **especies sensibles á LA os ruminantes domésticos e silvestres**. Porén, a efectos de **vacinación** e de cumprimento de **requisitos de movemento**, as especies de aplicación son **unicamente bovinos e ovinos**.

A Lingua azul transmítese unicamente a través da picadura de mosquitos do xénero *Culicoides spp*, que están presentes no ambiente dependendo da época do ano, basicamente hai un período nos meses máis fríos onde non circula o mosquito (**Período estacionalmente libre de mosquito**) e outros meses onde si circula (**Período de circulación de mosquito**). De acordo con isto, as condicións a cumprir respecto ao movemento pecuario e as medidas de bioseguridade para evitar o contacto de animais de especies sensibles co mosquito vector transmisor, dependen da época do ano nos que se produzan.

Os requisitos de movementos de animais sensibles á LA dependen da época do ano nos que se produzan, establecéndose anualmente un período libre de vector (PEL) e un período de circulación de vector. No presente ano 2023, a data de finalización do PEL estableceuse no 19 de abril e se estima que se manteña ata o mes de decembro 2023.

Durante o período libre de vector, os animais ruminantes poderán trasladarse dentro do territorio peninsular cumprindo como único requisito que non mostren signos clínicos compatibles coa lingua azul o día do transporte.

Durante o período de circulación de vector, para os movementos con orixe en explotacións incluídas na ZR aplícanse, para os bovinos e ovinos, as condicións sinaladas no artigo 4 da Orde, que se resumen en:

- Os animais non mostren signos clínicos compatibles coa LA o día do transporte
- Os animais deben proceder de explotacións vacinadas.
- Os animais maiores de 4 meses deben estar vacinados fronte ao serotipo 4 e se son menores de 4 meses deben ser fillos de nais vacinadas.
- Os medios de transporte deben ser desinsectados antes da carga.

Os catro requisitos son incluíntes e segundo a Orde APA/1251/2020 aplican tanto a movementos para vida como para sacrificio en matadoiro e tanto para movementos dentro da ZR de Galicia como para movementos fóra da ZR de Galicia e resto do territorio do Estado.

A vacinación de bovinos e ovinos ademais dun requisito de obrigado cumprimento para o movemento pecuario destas especies en período de circulación do vector é a ferramenta máis efectiva para a contención do avance da enfermidade a outros territorios e final erradicación da mesma.

Polo tanto foi necesario realizar unha vacinación inicial masiva e inmediata que a Consellería do Medio Rural acometeu dende o 7 de marzo 2023 e con finalización prevista o 30 de xuño, seguida dunha vacinación de continuidade destinada aos novos animais bovinos e ovinos que a precisen.

Nestes momentos, polo indicado anteriormente, é necesario realizar esta **vacinación de continuidade en gando bovino e ovino non vacinado** (animais que eran menores de 3 meses ou non foron vacinados por outras circunstancias no momento da vacinación inicial masiva ou foron incorporados ás explotacións a posteriori desta, así como animais vacinados e que precisaran a revacunación anual prescrita (nos anos 2024 e 2025).

2.-SOLICITUDE DE AUTORIZACIÓN

A vacinación do gando bovino ou ovino fronte á Lingua azul en explotacións pertencentes a unha Asociación de defensa sanitaria gandeira (ADSG), por parte do seu persoal veterinario, debe ser previamente autorizada pola Consellería do Medio Rural.

As ADSG interesadas deberán solicitar a autorización por medios electrónicos mediante a cobertura do formulario PR004A obtido na Sede Electrónica da Xunta de Galicia (<https://sede.xunta.gal/portada>) e dirixido á Dirección Xeral de Gandaría, Agricultura e Industrias Agroalimentarias.

A persoa representante da ADSG anexará ao formulario PR004A:

- por cada veterinario/a solicitante, o documento **Solicitud autorización vacinación lingua azul (Anexo I)** cuberto e asinado no que se indicarán entre outros, os datos do persoal veterinario (nome e apelidos, NIF, nº colexiado/a, e correo electrónico) adscrito á mesma que vai realizar a vacinación, así como a declaración de que se dispón de material adecuado tanto para a aplicación da vacina como para o

mantemento da cadea de frío en todo momento (almacenamento no botiquín veterinario e durante o transporte en campo).

A autorización por parte da Dirección Xeral de Gandaría, Agricultura e Industrias Agroalimentarias seralle comunicada á ADSG solicitante a través do sistema Notifica.gal.

3.-ENTREGA DE MATERIAL E XESTIÓN DOCUMENTAL

A Oficina Rural (OR) correspondente á localización da sede social da ADSG actuará como oficina de referencia, tanto para a recollida da vacina e outro material que fora preciso como para a comunicacións de calquera incidencia que sucedera relacionada coa aplicación da vacina.

Relación de material entregado gratuitamente pola Consellería do Medio Rural:

- vacina (viais 80ml ou 200ml)
- crotais redondos azuis GZ (para identificación de ovinos < 12 meses con destino a sacrificio que non teñen obriga de identificación individual con crotal).

Unha vez autorizado o persoal veterinario, deberase presentar na OR de referencia unha solicitude do material que se precise (***Documento solicitude de material vacinación lingua azul -Anexo II***) previstas para usar durante un período aproximado de tres semanas e a preferencia de viais (de 80 ml ou de 200 ml) en función do número de animais previstos a vacinar en cada xornada de vacinación durante ese período.

Este documento será presentado en arquivo electrónico ao correo da OR de referencia.

Nota: a solicitude inicial de material poderá realizarse simultaneamente á presentación da solicitude de autorización (PR004A).

O SVO da OR contactará co persoal veterinario da ADSG solicitante para que proceda á recollida do material. O documento Anexo II será asinado por ambas partes e selado polo SVO. O orixinal deste documento conservarase na OR, e entregarase unha copia á persoa que recolla o citado material.

No caso das ADSG de gando ovino entregaranse tamén crotais redondos azuis coa lenda GZ LA para a identificación de ovinos menores de 12 meses con destino a sacrificio que non teñen obriga de identificación individual.

Solicitudes sucesivas de material

No caso de existir sucesivas peticións de material, o persoal veterinario actuante remitirá á OR por correo electrónico un novo ***Documento solicitude de material vacinación lingua azul-Anexo II***. Na OR realizaranse as comprobacións oportunas en relación ao material xa entregado e solicitado e a correspondencia cos rexistros de vacinación realizados.

Xestión interna polo persoal da CMR

Na OR levarase informaticamente un rexistro e arquivado dos sucesivos documentos de solicitude de material entregado se os houbera (vacinas, crotais...) co fin de manter o

control e trazabilidade completa (número de viais e formato, lote, caducidade, nº de crotais azuis GZ...) do dito material.

4.- ACTUACIÓN EN CAMPO

Componse dos seguintes puntos:

- *Actuacións previas*
- *Vacinación*
- *Rexistro en FICADI*
- *Cobertura libro rexistro explotación (só en gando ovino)*
- *Cobertura libro rexistro medicamento veterinario*

4.1. ACTUACIÓNS PREVIAS

A vacinación realizarase unicamente sobre animais correctamente identificados coas marcas oficiais (crotais oficiais).

O persoal veterinario informará á persoa responsable da explotación, no momento de comunicarlle a data da visita para vacinar:

- que se asegure de que previamente o gando estea correctamente identificado, e que no caso de detectar perdas de marcas auriculares solicite os duplicados á maior brevidade posible.
- que no caso de que se vaian vacinar animais incorporados dende outras explotacións, estes deberán estar xa dados de alta na súa explotación (comunicación de entrada ás bases de datos da Consellería do Medio Rural).

No caso de vacinación de gando ovino futuro reprodutor, este deberá estar identificado individualmente para proceder a súa vacinación, con marca auricular visual e marca auricular electrónica (ou bolo no caso de explotacións autorizadas).

No caso de vacinación de gando ovino con destino cebadeiro ou matadoiro antes dos 12 meses, estes animais non teñen obriga de estar identificados individualmente, polo que para identificalos como animais vacinados colocaráselles un crotal azul coa lenda GZ LA facilitado pola OR.

Se houbera na explotación algún animal bovino ou ovino con identificación individual maior de 3 meses e que non estivera rexistrado na base de datos de censo da explotación descargado en FICADI-Android (as persoas titulares teñen un prazo de 7 días para notificar as incorporacións de animais mercados), vacinarase e rexistrase nese momento en FICADI-Android. Se non fora posible facelo, deberase comunicar tal feito OR de referencia.

4.2. VACINACIÓN

As vacinas deberán transportarse ás explotacións mantendo a cadea de frío (2- 4 °C) e programando o número de animais a vacinar diario para que dentro do posible se utilicen viais enteiros (a presentación de Syvazul®-BTV 4 é en viais de 80ml e 200ml), evitando así os cambios de temperatura e o desperdicio do produto.

Deberán vacinarse os **animais bovinos e ovinos maiores de 3 meses** sen síntomas clínicos da lingua azul. En caso de detectar síntomas compatibles o persoal veterinario deberá poñelo en coñecemento do SVO de forma inmediata.

Vacinaranse a totalidade dos animais presentes na explotación que precisen ser vacinados (maiores de 3 meses).

Co fin de evitar posibles interferencias medicamentosas, a vacinación débese aplicar na medida do posible de xeito independente a outras vacinacións previstas na explotación.

Vacina empregada en Galicia e pauta de aplicación:

LABORATORIO	NOME COMERCIAL	ESPECIE	VÍA	DOSE	PAUTA DE PRIMOVACINACIÓN
SYVA	Syvazul BTV 4	Bovino	Intramuscular	4 ml	Dúas doses separadas 21 días
SYVA	Syvazul® BTV 4	Ovino	Subcutánea	2 ml	Unha dose única

Tras a primovacinação, os animais deben revacinarse anualmente (dous anos máis) cunha única dose en ambas especies.

4.3. REXISTROS DE VACINACIÓN

→ É obrigatorio que os datos de vacinación dos animais consten rexistrados nas bases de datos informáticas oficiais estatais de identificación animal e de movemento pecuario, como condición imprescindible para posibilitar os movementos dos animais. Polo tanto é absolutamente necesario que as vacinacións en campo sexan trasladadas ás bases de datos informáticas da Consellería do Medio Rural o máis rápido posible.

Gravación da actuación na aplicación FICADI

Utilizarase a aplicación FICADI-Android, instalada nos smartphome de uso polo persoal veterinario de AD SG, que descarga automaticamente, os datos de vacinación dos animais e o REGA de pertenza, ás bases de datos oficiais da Consellería do Medio Rural

Nesta aplicación, no apartado *Actuacións AD SG>Tratamentos*, marcaranse todos os animais vacinados, elixindo como medicamento administrado Syvazul®- BTV 4

No caso de gando ovino, sen identificación individual (<12 meses destino matadoiro), indicarse unicamente na aplicación o número de animais vacinados.

Ao persoal veterinario autorizado entregaráselle un Manual de usuario desta funcionalidade na aplicación FICADI Android.

4.4.- COBERTURA DO REXISTRO DE VACINACIÓN NO LIBRO DE EXPLOTACIÓN

Só realizarase no caso de vacinación de gando ovino no que non é obrigatoria a identificación oficial individual (años con destino matadoiro antes de cumprir os 12 meses).

No libro en papel que debe achegar o gandeiro/a, no apartado "Folla de balance" ou "Registro doutros censos", (segundo o formato do libro existente) anotarase a data, o motivo "Vacinación LA S4" e o número de animais vacinados sen identificación individual. (con crotal azul Gz).

Nas explotacións que teñan libro de rexistro de explotación con formato electrónico, o gandeiro/a deberá telo impreso previamente e o veterinario/a anotará a vacinación no apartado Inspeccións e controis, segundo o indicado no parágrafo anterior).

Inspeccións e controis

Data	Motivo da Inspección	Nº acta	Autoridade competente que supervisou o rexistro	Asinado
------	----------------------	---------	---	---------

4.5.- COBERTURA DO REXISTRO DE VACINACIÓN NO REXISTRO DE TRATAMENTOS VETERINARIOS

Deben estar cubertos os campos: data, medicamento, veterinario/a, nº colexiado/a, identificación animal e data de vacinación (data inicio de tratamento). No campo provedor marcar veterinario/a, ao proceder do botiquín.

1	DATA:	RECEITA Nº:	MEDICAMENTO:			VETERINARIO:		Nº COLEX.:
	DOSE:	VIA ADMIN.:	DURACIÓN:	días	DIAGNOSTICO:	INDICACION:		
2	Identificación animal (individual de ser o caso)		Data inicio tratamento	Data fin tratamento	Cantidade medicamento utilizada efectiva.	Provedor do medicamento		
			/ /	/ /		Nome e enderezo	Veterinario/a (riscar se procede do seu depósito)	☐

No caso de que na explotación se utilice un sistema informático de rexistro de tratamentos veterinarios, estes datos tamén deben quedar rexistrados no sistema.

5.- ENTREGA DOUTRA DOCUMENTACIÓN

O persoal veterinario actuante remitirá por correo electrónico á OR de referencia e ao correo ruminantes.cmrn.sccc@xunta.gal, un parte de incidencias en explotación que sexan consideradas relevantes (*) en relación ás actuacións levadas a cabo, segundo o modelo "Comunicación de incidencias en explotación gandeira" (Anexo III).

(*) Incidencias en identificación animal, reaccións adversas, falta de colaboración do gandeiro/a, malas condicións de animais ou instalacións...

6.- REACCIÓNS ADVERSAS

No caso de que no transcurso ou inmediatamente tras a vacinación se producira algunha reacción adversa (choque anafiláctico ou similares) o persoal veterinario actuante debe realizar a comunicación a través do sistema de farmacovixilancia da Axencia Española do Medicamento e Produtos Sanitarios (AEMPS) cubrindo a **"Ficha verde" (Anexo IV)**.

Santiago de Compostela 3 xullo 2023

Servizo de Sanidade Animal

Servizo de Sanidade Animal

ANEXOS
ANEXO I

(documento a achegar xunto ao formulario de solicitude PR004A)

DECLARACIÓN ANEXA Á SOLICITUDE DE AUTORIZACIÓN PARA A VACINACIÓN DE LINGUA AZUL
PERSOAL VETERINARIO DE AD SG
1. DATOS DO PERSOAL VETERINARIO SOLICITANTE

Nome e apelidos:	NIF:
Enderezo:	
Correo electrónico:	
Teléfono 1:	Teléfono 2:
Nº de colexiado/a:	

2. DATOS DA AD SG

Nome:	NIF:
Código da AD SG:	
Provincia:	
Correo electrónico:	
Teléfono 1:	Teléfono 2:

3. DECLARO QUE:

- a vacina estará almacenada no botiquín veterinario
- son persoal veterinario autorizado da AD SG indicada
- conto con medios técnicos para asegurar en todo o momento o mantemento da cadea de frío (2-4°C) tanto no almacenamento como no transporte das vacinas
- conto con medios materiais para realizar a vacinación da lingua azul
- comprométome á comunicación dos datos de vacinación realizados, a través dos medios informáticos ou doutro tipo habilitados para tal fin pola Consellería do Medio Rural

SINATURA DA PERSOA SOLICITANTE
Lugar e data:
Nome e apelidos

ANEXO II

DOCUMENTO DE SOLICITUDE DE MATERIAL DE VACINACIÓN LINGUA AZUL
PERSOAL VETERINARIO AUTORIZADO PARA A VACINACIÓN: NOME E APELIDOS: _____ ADSG: _____
CENSO APROXIMADO A VACINAR: BOVINO _____ / OVINO _____ Nº DE VIAIS POR FORMATO: 80 ml: _____ 200ml: _____ Nº TOTAL DOSES SOLICITADAS: _____ OUTROS: Crotais GZ LA (vacinação ovino cebo < 12 meses): _____ Outro material (indicar): _____
COMPROMISOS: a) En todo momento será mantida a cadea de frío, conservando as vacinas recibidas a temperatura entre 2 e 4 °C ata o momento da súa aplicación. b) As vacinas serán mantidas nos seus envases orixinais e protexidas da luz ata o momento da súa aplicación. c) Con obxecto de minimizar as doses por superar o período de validez da vacina unha vez aberto o envase, se adaptará o número de viais utilizados segundo a súa presentación, ao censo vacunado na xornada de traballo.
MATERIAL ENTREGADO (a cubrir polo SVO) VACINAS: d) Vial 80 ml: _____/ Lote (s) _____ Data caducidade _____ e) Vial 200 ml: _____/ Lote (s) _____ Data caducidade _____ OUTROS: f) Nº de crotais GZ LA _____ g) Outro material (indicar):
OBSERVACIÓNS
Nome e apelidos persoa solicitante
Nome, sinatura e selo SVO
Lugar e data:

ANEXO III

**COMUNICACIÓN DE INCIDENCIAS EN EXPLOTACIÓN GANDEIRA-LINGUA AZUL-2023
(ADSG)**

ADSG _____

PERSOA TITULAR:	CÓDIGO REGA:
CONCELLO	PARROQUIA
LUGAR	TELÉFONO
DATA	CORREO ELECTRÓNICO

O/a veterinario/a..... da
ADSG....., comunica a seguinte incidencia no
desenvolvemento do Programa de vacinación de lingua azul nesta explotación:

Non foron vacinados os seguintes animais, polas causas que se indican.....
.....
.....
.....
.....

Detectáronse as seguintes reaccións adversas (indicar sempre crotal individual):
.....
.....
.....
.....

Outras incidencias.....
.....
.....
.....

Observacións.....
.....
.....

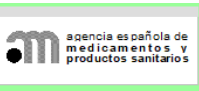
_____, a _____ de _____ de 20__.

Asdo.: _____

ANEXO IV
**FICHA DE COMUNICACIÓN DE REACCIÓNES MEDICAMENTOSAS ADVERSAS
(FARMACOVIGILANCIA AEMPS)**

Enlace na web da AEMPS: <https://www.aemps.gob.es/farmacovigilancia-de-medicamentos-veterinarios/sistemas-de-notificacion-de-acontecimientos-adversos-del-sistema-espanol-de-farmacovigilancia-de-medicamentos-veterinarios/>

 MINISTERIO DE SANIDAD Y CONSUMO agencia española de medicamentos y productos sanitarios		CONFIDENCIAL <i>Para uso exclusivo de la AEMPS</i> Número de Referencia:	
SUBDIRECCIÓN GENERAL DE MEDICAMENTOS DE USO VETERINARIO Fax: 91-822-54.43 Tel: 91-822-54.02 E-mail: smavsem@agamed.es Página Web: www.agamed.es			
IDENTIFICACIÓN		NOMBRE Y DIRECCIÓN DEL NOTIFICADOR	
Problemas de Seguridad: ☐ en animales ☐ en personas Falta de Eficacia ☐ Prob. Tiempos de Espera ☐ Prob. Medioambientales ☐		Veterinario ☐ Farmacéutico ☐ Otros ☐ Nombre: _____ Dirección: _____ Teléfono: _____ Fax: _____	
PACIENTE(S) ☐ Animal(es) ☐ Persona (s) ☐ (en personas rellenar sólo la edad y el sexo)			
Especies _____ Raza _____ Sexo ☐ Hembra ☐ Macho ☐ ☐ Castrado ☐ Preñada ☐	Estado _____ Edad _____ Peso _____ Razón del tratamiento _____		
MEDICAMENTO VETERINARIO ADMINISTRADO ANTES DE LA APARICIÓN DE LA SUPUESTA REACCIÓN ADVERSA <i>(si se administraron más de 3 medicamentos simultáneamente, por favor duplique este formulario)</i>			
Nombre del medicamento veterinario	1	2	3
Forma farmacéutica y concentración <i>(pe: comprimidos de 100 mg)</i>			
Número de Registro			
Número de Lote			
Vía y lugar de administración			
Dosis / Frecuencia (posológica)			
Duración del tratamiento / Exposición Día de inicio: _____ Día final: _____			
¿Quién administró el medicamento? (veterinario, propietario, otro)			
¿Cree que la reacción se debe al medicamento?	Si ☐ / No ☐	Si ☐ / No ☐	Si ☐ / No ☐
¿Ha sido informado el Laboratorio?	Si ☐ / No ☐	Si ☐ / No ☐	Si ☐ / No ☐
FECHA DE LA SUPUESTA REACCIÓN ADVERSA ____/____/____		Tiempo transcurrido entre la administración del medicamento y la reacción en minutos, horas o días ____	Nº animales tratados ____ Nº animales con signos ____ Nº animales muertos ____
Duración de la reacción adversa en minutos, horas o días ____		DESCRIPCIÓN DE LA REACCIÓN <i>(Problemas de Seguridad en animales o en personas, Presunta Falta de la Eficacia esperada / Problemas con el Tiempo de Espera / Problemas Medioambientales) – Por favor, describalos:</i> Indicar también si la reacción ha sido tratada. ¿Cómo y con qué y cuál fue el resultado?	
OTRA INFORMACIÓN RELEVANTE (adjuntar la documentación oportuna, pe. Estudios realizados o en marcha, Informes médicos, informes de necropsias).			
REACCIÓNES EN PERSONAS Si el caso se refiere a personas, por favor complete los datos que figuran más abajo.			
☐ Contacto con el animal tratado ☐ Ingestión oral ☐ Exposición tópica ☐ Exposición ocular ☐ Exposición por inyección ☐ dedo ☐ mano ☐ articulación ☐ otro ☐ ☐ Otro (deliberado)			
Dosis recibida: _____ Si no desea que su nombre y dirección se envíe al Laboratorio para recabar más información, por favor indíquelo en este cuadro ☐			
Fecha: _____		Lugar: _____ Nombre y firma del notificador: _____	
Punto de contacto (teléfono) (si difiere del número indicado en la primera página) _____			

